

آموزن با ارسال ماهواره، اینترنت را در سراسر دنیا گسترش می‌دهد

آموزن قصد دارد با ارسال هزاران ماهواره به مدار نزدیک زمین، اینترنت را به سراسر کره خاکی گسترش بدهد. هدف این پروژه که به افتخار دانشمندی به همین نام «پروژه کوپیر» نامگذاری شده، ارسال ۲۳۳۶ ماهواره به فضاست که می‌توانند نیاز به اینترنت ۹۵ درصد جمعیت ساکنان زمین را برطرف سازند.

ارزیابی عملکرد رسانه ملی در امدادرسانی رسانه‌ای به سیل‌زدگان

سیل گزارش‌های تلویزیونی

یکتا روغنگر رسانه

از همان ابتدای سال ۹۸ باران بی‌امان باعث شد مردم بسیاری از نقاط کشور عیدشان را با سیل آغاز کنند و اتفاقات غم‌انگیزی گریبانگیر ایرانی‌ها باشد. بلافاصله پس از شروع سیل در شمال کشور خبر رسید طبق اخبار منتشر شده استان‌های غربی و جنوب‌غربی کشور نیز با هشدار سیل رو به رو هستند. استان‌های خوزستان، لرستان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد و فارس درگیر سیل شدند و تصاویر منتشرشده از این استان‌ها، نشان از وضعیت نامساعد شهرهای مختلف داشت. به‌تدریج اما خبرها در ناک‌ته‌هم می‌شدند:

جان باختن ده‌هائفر از هموطنانم در سیل ناگهانی شیراز و ازگونی قایق امدادگران در گلستان و صدها مورد ویرانی خانه و کاشانه مردم در شهرهای گوناگون و… در این شرایط اما رسانه‌ها نقش مهمی را بازی می‌کردند. از شبکه‌های اجتماعی تا خبرگزاری‌های همگی مسؤول خبررسانی بودند و در این بین صدا و سیما مهم‌ترین نقش را عهده‌دار بود. اما تاثیر رسانه ملی در این ماجرا چه بود؟

رسانه ملی، یار مردم در بحران سیل

عملکرد رسانه ملی در بحران سیل نوروزی، مورد تقدیر مقامات مختلف کشور نیز قرار گرفت. رهبر معظم انقلاب در جلسه ویژه بررسی اقدامات و امدادرسانی‌ها به استان‌های سیل‌زده کشور با اشاره به اقدامات دستگاه‌های مختلف و تقدیر از روحیه بسیج‌شوندگی بالای مردم در خدمت‌رسانی به هم‌میهنان خود، به نقش رسانه ملی نیز اشاره داشته و خاطرنشان کردند: در قضیه سیل اخیر صدا و سیما، انصافا عملکرد خوبی داشت. رئیس‌جمهور هم در نشست فوق‌العاده ستاد مدیریت بحران با قدردانی از اطلاع‌رسانی دقیق و صحیح رسانه ملی و ارائه هشدارهای مناسب به مردم در حوادث اخیر کشور، خواستار تداوم این روند در رسانه ملی به

منظور کمک بیشتر به دستگاه‌های امدادرسان شد. دکتر حسن روحانی در این نشست اطلاع‌رسانی به موقع و آگاهی بخشی به مردم در زمینه اقداماتی راکه باید برای پیشگیری از وقوع حوادث انجام دهند ضروری دانست و از رسانه ملی برای پرداختن به این مهم و اطلاع‌رسانی سریع به مردم قدردانی کرد.

شبکه خبر از ابتداء میدان‌دود

علی‌فاخری، قائم‌مقام شبکه خبر سیما با اشاره به پوشش اخبار سیل و ترسیم درست وضعیت استان‌های سیل‌زده در بخش‌های مختلف خبری این شبکه تلویزیونی به جام‌جم می‌گوید: در بحث سیلی که اخیرا در برخی استان‌های کشور رخ داد، شبکه خبر از ابتداء در میدان بود و خود من هم از روز نخست این واقعه در شبکه حاضر بودم.

فاخری در تشریح اقدامات این شبکه افزود: ما از ابتدای وقوع این واقعه، برنامه‌های زنده‌مان را کلا به سیل اختصاص دادیم و توانستیم در همان دقایق اولیه اطلاع‌رسانی کنیم؛ گرچه از قبل هم اخبارهای هواشناسی را مدام زیرنویس کرده بودیم و به مخاطبان اطلاع‌رسانی می‌کردیم. در کل رعایت نکات ایمنی و بحث ایمنی در سفر از همان ابتدای نوروز مدنظرمان بود و لذا در شبکه خبر، بابت وقوع این سیل خیلی غافلگیر نشدیم. او خاطرنشان می‌کند: واقعه سیل با روزهایی نخست فروردین مصادف شده بود و با توجه به پوشش پیام نوروزی رهبری و

به گزارش دیجیاتو، گر چه آموزش صحت پروژه کوپیر را تأیید کرده، اما هنوز جزئیاتی در مورد زمان ارسال این ماهواره‌ها به فضا یا هزینه نهایی انجام این کار را در اختیار رسانه‌ها قرار نداده است. هر چند با توجه به وسعت پروژه، با قطعیت می‌توان گفت اقدام آموزش هزینه بسیار گزافی را برای این شرکت

نقش رسانه در بحران‌ها چیست؟

رسانه‌ها به جز اطلاع‌رسانی و آگاهی بخشی که البته وظیفه اصلی‌شان است؛ وظایف کلیدی دیگری نیز برعهده دارند که یکی از آنها آموزش، راهنمایی و فرهنگ سازی و دیگری وظایف تبلیغی و تفریحی است. در میان تمامی رسانه‌ها اما صدا و سیما به دلیل فراگیری و نقش عام‌تری که دارد، باید مهم‌ترین رسانه‌ای باشد که در بحران‌ها وظایفش را به‌درستی انجام می‌دهد. مثلا تهیه و تولید برنامه‌هایی با ماهیت فرهنگ‌سازی در رابطه با چگونگی مواجهه با انواع بحران‌ها، جزو وظایف سازمان صدا و سیماست. همچنین اعلان و هشدار درباره حوادث احتمالی که در این مورد خاص سیل تلقی می‌شود. یك نکته را اما فراموش نکنیم. این‌که تصور کنیم ارتقای فرهنگ ایمنی و نحوه مواجهه با انواع مخاطرات به‌طور مطلق و صرفا وظیفه رسانه‌هاست، ذهنیت صحیحی

يك آشفته‌گی ذاتی

همان‌طور که از نامش بر می‌آید، همه چیز قرار است بی نظم و تلخ باشد! بحران در ذات خود بی نظمی، آشفته‌گی و غافلگیری را در پی دارد و یقینا آیسختن شرایط پیش‌بینی نشده است. این دقیقا همان نکته‌ای است که هیچ ربطی به پیشرفته بودن یا نبودن کشورها ندارد. موارد بسیاری بوده‌اند که بحران‌ها حتی در کشورهای توسعه یافته هم فاجعه آفریده‌اند. نمونه‌اش در حادثه سونامی سال ۲۰۰۴ ژاپن است که منجر به فاجعه اتمی

نشست‌های تخصصی، اطلاع‌رسانی

نقش رسانه‌ها پس از بحران‌ها اگر بیش تر از مراحل قبلی نباشد، کمتر هم نیست. رسانه‌ها در این مرحله نیز وظایف بسیار مهمی بر عهده دارند که غفلت از آن ممکن است درباره عملکرد مراحل قبلی آنها نیز تردید کند. به عنوان مثال سازمان صدا و سیما در مواجهه با سیل، با برگزاری نشست‌های تخصصی در شبکه‌های مختلف و به‌خصوص شبکه خبر، نقش مهمی در ایفا کرد. هرچند معمولا رسانه‌های غیر حرفه‌ای با پایان ظاهری بحران، کار خود را پایان یافته می‌دانند در صورتی که اینطور نیست. اطلاع‌رسانی برای تقویت همبستگی با آسیب دیدگان، بررسی چگونگی و نحوه مواجهه سازمان‌های مسؤول با بحران، اطلاع‌رسانی و آموزش برای کاهش آلام بازماندگان و… از مهم‌ترین موضوعاتی بودند که صدا و سیما با برگزاری نشست‌های تخصصی درباره آنها بحث و گفت‌وگو کردند.

نکته مهم دیگر اطلاع‌رسانی است که کارکرد اصلی و اساسی رسانه‌ها در این مرحله است. مردم باید هر لحظه از اثرات مخرب فاجعه و بحران آگاهی یابند و احساس مسؤولیت را تا آخرین لحظات از دست ندهند. از طرفی مسؤولان امر نیز باید هر لحظه با تمرکز بر رفع مشکلات و نارسایی‌های بازماندگان، برای هرچه بهتر شدن اوضاع تلاش کنند. این دقیقا همان ارتباطی است که شبکه‌های مختلف و اخبار روزانه سازمان صدا و سیما در هر لحظه با وزیر کشور، استانداران و شهرداران مختلف می‌گرفتند و مردم را از آخرین اخبار مطلع می‌کردند.

خبرنگارانمان رفتند تا همان‌جا با مسؤولان و مردم صحبت کنند. پخش انیمیشن‌ها و موشن‌گرافی‌هایی با موضوع اطلاع‌رسانی در خصوص رعایت ایمنی در شرایط سیل، دیگر اقدامی بود که شبکه خبر سیما در این مدت انجام داد. فاخری می‌گوید: بحث خطرها و اطلاع‌رسانی‌ها از تاریخ ۲۷ اسفند ماه در شبکه خبر آغاز شد و حتی در بحث احتمال وقوع سیل در تهران هم ما به سرعت وارد شدیم و خطرها و اطلاع‌رسانی‌هایمان به تعطیلی مناطقی چون دربند و درکه و… که خطر وقوع سیل داشتند منجر شد. او در خصوص مطالبه‌گری‌های این شبکه از مسؤولان هم تصریح می‌کند: ما اولین شبکه‌ای بودیم که زلزله کرمانشاه را رها نکردیم و حتی تا همین قبل از عید، هر هفته چهارشنبه‌ها بخشی را به استاندار کرمانشاه اختصاص می‌دادیم و روند بازسازی‌ها را از زبان او پیگیری می‌کردیم. امسال سیل را هم پیگیری خواهیم کرد و اجازه نمی‌دهیم مردم رها شوند.

رادیو، سهل‌الوصول‌ترین رسانه اطلاع‌رسانی

شهرام ملازاده، مدیر شبکه‌های پیام و آوا با اشاره به پوشش سیل در رادیو به جام‌جم می‌گوید: با توجه به اتفاق تاسف‌باری که امسال رخ داد، معاونت صدا همچون دیگر معاونت‌های سازمان صدا و سیما بخشی از برنامه‌هایش را تغییر داد و به پوشش اخبار سیل پرداخت. ضمن این‌که رادیو سفر هم با تدبیر دکترشاه‌آبادی، معاون صدای رسانه ملی از ابتدای نوروز شروع به کار کرده بود و توانست در اتفاقات اخیر اطلاع‌رسانی خوبی داشته باشد. ملازاده افزود: ما در رادیو پیام از ابتدای شنیدن خبر سیل، کنداکتور برنامه‌هایمان را تغییر دادیم و در واقع کنداکتور پخش مان سیال و به روز شد. با توجه به این‌که این بارندگی‌ها و سیل اکثر استان‌های کشور را درگیر خود کرده بود، رادیو سهل‌الوصول‌ترین رسانه مورد استفاده بود و به کمک مردم آمد. او با اشاره به ارتباط با مسؤولان ذی‌ربط در این شبکه

در پی خواهد داشت. یکی از مقامات آمازون در گفت‌وگو با گیک‌وایر، هدف از ارسال این ماهواره‌ها به مدار نزدیک زمین را فراهم کردن اینترنت پرسرعت، با پهنای باند بالا و بدون تأخیر برای تمامی جوامع انسانی در سراسر دنیا توصیف کرده و از دیگر شرکت‌ها برای همکاری با آمازون در این پروژه دعوت کرده است.

سیل در صدر اخبار

در روزهای ابتدایی سال خبرهای تلخ یکی پس از دیگری می‌رسید و شاید مهم‌ترین آنها خبر سیل وحشتناک در دروازه قرآن شیراز بود که به واژگونی و تصادف چندین خودرو منجر شد. گزارش‌ها حاکی از وقوع تصادف زنجیره‌ای چندین خودرو در این محور و اختلال در تردد سواره و پیاده بودند. موج بزرگ سیلاب تعداد زیادی خودروی مسافران و شهروندان را با خود برد و ادامه بارش‌های شدید بازار وکیل نقش رسانه‌های اجتماعی را منکر شد. همچنین در این میان هرگز نمی‌توان نقش رسانه‌های اجتماعی را منکر شد. همچنین برخی چهره‌های مشهور با تمام توان خود وظیفه اطلاع‌رسانی را به عهده گرفتند. اما صدا و سیما با اعزام چندین خبرنگار و گزارشگر به مناطق سیل‌زده شیراز و پوشش دهی لحظه‌ای اخبار نقش مهمی را ایفا کرد.

در این بین شبکه بین‌المللی خبر مسؤولیت سنگینی را به عهده داشت و تبدیل به مرجعی برای دریافت اخبار از طرف مردم شده بود. اخبار مربوط به سیل در صدر همه خبرها بود و تمامی شبکه‌ها مسؤول پوشش دهی این اتفاق بودند تا هیچ خبری از مردم دریغ نشود.

عملکرد رسانه‌ها را در فرآیند مدیریت بحران به‌عنوان ابزارهای اطلاع‌رسانی نمایان می‌سازد، نحوه فعالیت و پوشش خبری بحران در حین وقوع است. اطلاع‌رسانی در مرحله حین بحران و اطلاع‌یابی صحیح، بخش انکارناپذیر فرآیند مدیریت بحران در مواقع بروز بحران محسوب می‌شود و نخستین و اساسی‌ترین گام در این زمینه است. انتشار اخبار دقیق و صحیح نقش تعیین‌کننده‌ای در فرآیند مدیریت بحران دارد.

پوشش دهی مناسب

اعزام چند خبرنگار به مناطق مختلف سیل‌زده در اقصی نقاط ایران یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های انجام شده بود که باعث شد پوشش دهی مناسبی از اخبار این مناطق در اختیار باشد. مجریان در شبکه‌های مختلف صدا و سیما می‌توانستند در هر دقیقه با خبرنگاران اعزامی به مناطق مختلف صحبت کنند و آخرین اخبار را جویا شوند. لرستان، شیراز، تهران و… در صدر اخبار بودند و خبررسانی در مورد آنها از مهم‌ترین وظایف سازمان بود. نکته دیگر کنترل بحران است که رسانه موظف است بدون ایجاد نگرانی در میان مردم، مهم‌ترین اخبار را به گوش آنها برساند. این به آن معنی نیست که اخبار سانسور شود نکته مهم تنها این است که نگرانی بیهوده برای مردم ایجاد نشود.

به شایعات توجه نکنید

با توجه به هشدارهای هواشناسی، تمامی شهرهای ایران تا پایان فروردین ماه درگیر باران شدید هستند و هنوز خطر سیل به‌طور کامل رفع نشده است. در این میان باز هم باید تأکید کرد مردم اخبار خود را از صدا و سیما و شبکه‌های مرجع پیگیری کنند و اجازه ندهند برخی رسانه‌های نامعتبر آسودگی خاطر را از آنها سلب کند. توجه داشته باشید این به معنای آن نیست که صدا و سیما هیچ نقصی نداشته و ندارد. اما رسانه‌ای مرجع تلقی می‌شود و با تمام توان سعی می‌کند موفق‌ترین اخبار را به گوش مردم برساند.

خاطرنشان می‌کند: ارتباط برقرار کردن با استان‌های سیل‌زده و مسؤولان آن ابتدا برایمان قدری سخت بود؛ اما از روز دوم و سوم عید استاندارها خود با ماتماس می‌گرفتند و ارتباط خیلی خوبی داشتند. تقریبا هر ۱۵ دقیقه با یکی از مسؤولان ارتباط تلفنی برقرار می‌کردیم و شرایط را از آنها جویا می‌شدیم. ملازاده با اشاره به پیگیری وضعیت مردم حاضر در استان‌های سیل‌زده هم می‌گوید: خوشبختانه از روز سه‌شنبه وارد مساله پیگیری شده‌ایم و در کنار اطلاع‌رسانی، بحث پیگیری مطالبات مردم را از مسؤولان دنبال می‌کنیم؛ از آینده این اتفاق می‌پرسیم، به دنبال وضعیت زیرساخت‌ها می‌رویم و با توجه به این‌که شغل دامداری و کشاورزی بسیاری از مردم آن مناطق نابود شده است، شرایط را از آنها جویا می‌شویم. البته قول‌هایی هم از برخی مسؤولان گرفته‌ایم. رای مثال از آنها که بسیاری از خودروهایی که در سیل آسیب دیدند بیمه بدنه نداشتند، ما با مسؤولان بیمه صحبت کردیم و از آنها خواستیم به آن خودروها هم خسارتی تعلق بگیرد بخشی از زیان مردم جبران شود.

در قالب اینفوگرافیک، موشن‌گرافی و عکس‌نوشت در فضای مجازی مراکز و اعلام اقدامات پیشگیرانه در مواجهه با سیل توسط مجریان در برنامه‌های پرمخاطب شبکه‌های تلویزیونی مراکز اشاره کرد.

فاطمی به آماده‌سازی اکیپ‌های خبری و استفاده از ظرفیت خبرنگاران مستقر در مناطق مختلف استان‌ها برای پوشش زنده و به‌موقع حوادث غیرمتوقع اشاره و تصریح کرد: آماده‌سازی واحد سیار تلویزیونی و دریافت فرکانس برای SNG برای پوشش اتفاقات احتمالی، حضور به‌موقع مدیران مرتبط در معاونت امور استان‌ها و هدایت برخط عملیات رسانه‌ای مراکز از طریق ابلاغ و نظارت بر عملکرد مراکز و ایجاد هماهنگی با شبکه‌های ملی و استانی و… هم جزو اقدامات شبکه‌های استانی در حوزه سیما به شمار می‌روند.

و شاهدان عینی حادثه توسط شبکه‌های استانی یاد کرد و افزود: رصد لحظه به لحظه آتنن شبکه‌ها و تذکر و یادآوری نکات مهم به سیمای مراکز و اصلاح اشکالات همزمان با پخش در کنار تهیه و پخش بیش از صد ساعت برنامه تلویزیونی و ۳۰۰ ساعت برنامه رادیویی با رویکردهای موضوع سیل و آب‌گرفتگی در شهرستان‌ها، طی هفته اول فروردین از دیگر اقدامات ستادی معاونت امور استان‌ها به شمار می‌رود.

وی به اقدامات سیمای مراکز استانی در مورد سیل در نقاط مختلف کشور اشاره و خاطرنشان کرد: طی يك هفته ابتدای فروردین ۹۸ در برنامه‌های مختلف تلویزیونی بیش از صد ساعت برنامه تلویزیونی با رویکردهای مختلف به موضوع سیل و آب‌گرفتگی در شهرستان‌ها، پرداختند. فاطمی با بیان این‌که پخش مکرر اطلاعیه ستاد مدیریت بحران استان‌ها به صورت زیرنویس در دستور کار این شبکه‌ها قرار گرفت افزود: عملکرد مطلوب و شایسته تقدیر سیمای مرکز فارس در اطلاع‌رسانی قبل، حین و بعد از جاری شدن سیل قابل توجه است.

وی برقراری ارتباط تلفنی در برنامه‌های زنده رادیویی و تلویزیونی با مراجع ذی‌ربط از قبیل مدیریت ستاد بحران استان‌ها، مدیریت راه‌ها و پلیس راهور، هلال احمر، ستاد اسکان مسافران نوروزی و هواشناسی را مورد توجه قرار داد و گفت: از دیگر اقدامات شبکه‌های استانی می‌توان به بهره‌گیری از ظرفیت رادیو نما یا موضوع آموزش و اطلاع‌رسانی و هشدارها در خصوص سیل و آب‌گرفتگی، انتشار هشدارهای هواشناسی، اخبار حوادث درخصوص ایمنی در مقابل سیلاب با محوریت اعلام شماره تلفن‌های ضروری امداد و نجات